

Sygn. akt VII AGa 1464/18

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 7 czerwca 2018 r.

Sąd Apelacyjny w Warszawie VII Wydział Gospodarczy w składzie:

Przewodniczący: SSA Mariusz Łodko

Sędziowie: SA Marcin Łochowski (spr.)

SO del. Paweł Iwaniuk

Protokolant: sekr. sądowy Katarzyna Mikiciuk

po rozpoznaniu w dniu 7 czerwca 2018 r. w Warszawie

na rozprawie

sprawy z powództwa T. G.

przeciwko (...) sp. z o.o. w W.

o stwierdzenie nieważności uchwał, ewentualnie o uchylenie uchwał

na skutek apelacji pozwanego

od wyroku Sądu Okręgowego w Warszawie

z dnia 3 października 2017 r., sygn. akt XVI GC 320/17

I. zmienia zaskarżony wyrok częściowo w ten sposób, że:

1) w punkcie pierwszym oddala powództwo o stwierdzenie nieważności uchwały wspólników (...) sp. z o.o. w W. nr 1 z dnia 24 lutego 2017 r. oraz o uchylenie tej uchwały;

2) w punkcie drugim oddala powództwo o stwierdzenie nieważności uchwały wspólników (...) sp. z o.o. w W. nr 1 z dnia 16 marca 2017 r. oraz o uchylenie tej uchwały;

II. umarza postępowanie apelacyjne w pozostałej części;

III. zasądza od T. G. na rzecz (...) sp. z o.o. w W. kwotę 5 620 zł (pięć tysięcy sześćset dwadzieścia złotych) tytułem zwrotu kosztów postępowania apelacyjnego.

Sygn. akt VII AGa 1464/18

UZASADNIENIE

T. G. wniósł o stwierdzenie nieważności uchwały wspólników (...) sp. z o.o. w W. nr 1 powziętej w dniu 24 lutego 2017 r. o zmianie umowy spółki oraz o stwierdzenie nieważności uchwały nr 1 powziętej w dniu 16 marca 2017 r. w sprawie podwyższenia kapitału zakładowego, ewentualnie o uchylenie tych uchwał, a także o zasądzenie zwrotu kosztów procesu.

Pozwana spółka przy pierwszej czynności procesowej uznała powództwo, wnosząc o zasądzenie zwrotu kosztów procesu, wskazując, że nie dała powodu do wytoczenia sprawy.

Wyrokiem z dnia 3 października 2017 r. Sąd Okręgowy w Warszawie stwierdził nieważność obu zaskarżonych uchwał oraz obciążył pozwanego kosztami procesu.

Sąd Okręgowy ustalił, że powód jest współnikiem (...) sp. z o.o. w W. posiadającym 400 udziałów o łącznej wartości 20 000 zł.

W dniu 10 lutego 2017 r. do powoda wysłane zostało zaproszenie na nadzwyczajne zgromadzenie współników wyznaczone na dzień 24 lutego 2017 r. Wskazano, że porządek obrad obejmuje m.in. podjęcie uchwały w sprawie zmiany umowy spółki w zakresie § 9 i § 12. W treści zawiadomienia wskazano proponowaną treść § 9 ust. 3, 4, 5 oraz § 12 ust. 3 umowy.

W dniu 24 lutego 2017 r. współnicy podjęli uchwałę nr 1 w sprawie zmiany umowy spółki. Na zgromadzeniu współników reprezentowanych było 1200 udziałów w kapitale zakładowym spółki, co stanowi 3/4 kapitału zakładowego.

Według stanu na dzień 16 marca 2017 r. zmiany umowy spółki przyjęte uchwałą nr 1 z dnia 24 lutego 2017 r. zostały wpisane do rejestru przedsiębiorców KRS.

W dniu 2 marca 2017 r. do powoda wysłane zostało zaproszenie na nadzwyczajne zgromadzenie współników wyznaczone na dzień 16 marca 2017 r. Wskazano, że porządek obejmuje m.in. podjęcie uchwały w sprawie zmiany umowy spółki oraz przyjęcie tekstu jednolitego umowy spółki. Proponowane zmiany umowy spółki dotyczyły miały § 8 umowy w zakresie ust. 1, który miał otrzymać następujące brzmienie: „Kapitał zakładowy Spółki wynosi 440.000 (czteryście czterdzieści tysięcy) złotych i dzieli się na 8.800 (osiem tysięcy osiemset) udziałów po 50 (pięćdziesiąt) złotych każdy.”

W dniu 16 marca 2017 r. odbyło się nadzwyczajne zgromadzenie współników, na którym reprezentowanych było 1200 udziałów w kapitale zakładowym spółki, co stanowi 3/4 kapitału zakładowego. Wspólnicy podjęli uchwałę nr 1 w sprawie podwyższenia kapitału zakładowego spółki przez zmianę umowy spółki. Postanowiono podwyższyć kapitał zakładowy spółki z kwoty 80 000 zł do kwoty 440 000 zł przez utworzenie 7200 nowych równych i niepodzielnych udziałów o wartości nominalnej po 50 zł każdy, które zostaną pokryte w całości wkładem pieniężnym.

Uchwałę podjęto w głosowaniu jawnym i oddano 1200 głosów „za”, nie oddano głosów „przeciw”, ani „wstrzymujących się”.

W dniu 11 maja 2017 r. odbyło się nadzwyczajne zgromadzenie współników (...) Sp. z o.o., na którym uchylono uchwałę nr 1 z dnia 24 lutego 2017 r. oraz uchwałę nr 1 z dnia 16 marca 2017 r.

Sąd pierwszej instancji wskazał, że powództwo o stwierdzenie nieważności uchwały współników może zostać uwzględnione, jeżeli powód wykaze, że posiada legitymację procesową czynną zgodnie z art. 252 § 1 w zw. z art. 250 k.s.h., wniesie pozew przed upływem terminu zawitego, a także wykaze sprzeczność uchwały z ustawą. W ocenie Sądu Okręgowego, powód wykazał wszystkie te przesłanki.

Zgodnie z art. 252 k.s.h. w zw. z art. 250 pkt 4 k.s.h. prawo do wytoczenia powództwa o stwierdzenie nieważności uchwały współników przysługuje współnikowi, który nie był obecny na zgromadzeniu, jedynie w przypadku wadliwego zwołania zgromadzenia współników lub też powzięcia uchwały w sprawie nieobjętej porządkiem obrad. Powód nie był obecny na zgromadzeniach, na których powzięto zaskarżone uchwały. Zdaniem Sądu pierwszej instancji, zgromadzenia te zostały zwołane wadliwie. Stosownie bowiem do art. 238 § 1 k.s.h. zgromadzenie współników zwołuje się za pomocą listów poleconych lub przesyłek nadanych pocztą kurierską, wysłanych co najmniej dwa tygodnie przed terminem zgromadzenia współników. Zaproszenie na zgromadzenie wyznaczone na dzień 24 lutego 2017 r. zostało

wysłane powodowi 10 lutego 2017 r., natomiast na zgromadzenie wyznaczone na dzień 16 marca 2017 r. – w dniu 2 marca 2017 r. Przewidziany w art. 238 § 1 k.s.h. minimalny dwutygodniowy termin na zwołanie zgromadzenia wspólników zostaje natomiast zachowany, jeżeli kończy się najpóźniej z upływem dnia poprzedzającego wskazany w zaproszeniu dzień odbycia zgromadzenia wspólników (wyrok Sądu Najwyższego z dnia z dnia 8 lutego 2008 r., I CSK 399/07). Skoro zatem wysłanie listu poleconego z zaproszeniem na nadzwyczajne zgromadzenie wspólników nastąpiło 10 lutego 2017 r. to minimalny dwutygodniowy termin przewidziany w art. 238 § 1 k.s.h. skończył się w dniu 24 lutego 2017 r., czyli upłynął nie przed terminem zgromadzenia, ale z końcem dnia, w którym organ ten obradował i podejmował uchwały. To samo dotyczy zgromadzenia wyznaczonego na dzień 16 marca 2017 r. Oba zgromadzenia zostały więc wadliwie zwołane.

W ocenie Sądu Okręgowego, wadliwość zawiadomienia wspólnika, która uniemożliwiła mu udział w zgromadzeniu wspólników może stanowić podstawę stwierdzenia nieważności uchwały, tym bardziej, że na zgromadzeniu przeprowadzonym pod nieobecność powoda podjęte zostały uchwały w przedmiocie zmiany umowy spółki w zakresie dotyczącym uszczuplenia praw udziałowych wspólnika.

Nadto, według Sądu pierwszej instancji, uchwała z dnia 24 lutego 2017 r. podjęta została z naruszeniem art. 246 § 3 k.s.h. Zgodnie z tym przepisem uchwała dotycząca zmiany umowy spółki, zwiększająca świadczenia wspólników lub uszczuplająca prawa udziałowe bądź prawa przyznane osobiście poszczególnym wspólnikom wymaga zgody wszystkich wspólników, których dotyczy. Zmiany w umowie spółki podjęte uchwałą z dnia 24 lutego 2017 r. uszczuplają prawa udziałowe powoda. Uchwała w przedmiocie zmiany § 12 ust. 3 umowy spółki rozszerza przesłanki przymusowego umorzenia udziałów o zajmowanie się przez wspólnika bez zgody spółki interesami konkurencyjnymi (w jakiegokolwiek formie lub na podstawie jakiegokolwiek stosunku prawnego) lub uczestniczenia w spółce konkurencyjnej jako wspólnik spółki cywilnej, spółki osobowej lub jako członek organu spółki kapitałowej, bądź uczestniczenia w innej konkurencyjnej osobie prawnej jako członek organu. Skoro wcześniej umowa nie przewidywała możliwości umorzenia przymusowego udziału wskutek podjęcia przez wspólnika działalności konkurencyjnej, to niewątpliwie zmiana umowy przez uchwalenie takiego ograniczenia w stosunku do wspólnika wiąże się z uszczupleniem jego praw udziałowych.

Co więcej, nowe brzmienie § 12 ust. 3 umowy zawiera większe ograniczenia w zakresie działalności konkurencyjnej, niż ograniczenia przewidziane przez ustawodawcę w stosunku do członka zarządu. W świetle art. 211 k.s.h. dopuszczalne jest posiadanie przez członka zarządu udziałów w podmiotach konkurencyjnych bez zgody spółki, o ile wynoszą one mniej niż 10 % udziałów/akcji tej spółki. Świadczy to, w ocenie Sądu Okręgowego, o sprzeczności uchwalonej zmiany § 12 ust. 3 z art. 211 § 1 k.s.h.

Również treść § 9 uszczupla prawa udziałowe powoda, bowiem wprowadza obowiązek opłacenia bądź wniesienia wkładu niepieniężnego w terminie miesiąca od daty złożenia w formie aktu notarialnego oświadczenia o objęciu udziałów pod rygorem uznania oświadczenia o objęciu tych udziałów za bezskuteczne i utraty roszczenia o ich objęcie. K.s.h. nie określa chwili, od kiedy wspólnik powinien pokryć udział (udziały) w podwyższonym kapitale zakładowym, co nie oznacza, że nie można takiego postanowienia zastrzec w umowie spółki. Jednakże, w ocenie Sądu pierwszej instancji, zastrzeżenie takiego terminu oraz skutków jego niedochowania stanowi uszczuplenie praw udziałowych wspólnika w świetle art. 246 § 3 k.s.h., wobec czego wymagana jest zgoda wszystkich wspólników, których dotyczy, w tym powoda.

Uchwały nr 1 z dnia 16 marca 2017 r. też została podjęta z naruszeniem wymogów formalnych związanych ze zwołaniem zgromadzenia określonych w art. 238 § 1 k.s.h.

Ponadto, zdaniem Sądu pierwszej instancji, uchwała ta została podjęta także z naruszeniem art. 238 § 2 k.s.h. oraz art. 239 § 1 k.s.h. W zaproszeniu na zgromadzenie wskazano ogólny obrządek obrad, obejmujący m.in. podjęcie uchwały w sprawie zmiany umowy spółki oraz przyjęcia tekstu jednolitego umowy spółki. Na zgromadzeniu natomiast, poza przyjęciem proponowanej treści § 8 ust. 1 umowy spółki, postanowiono o podwyższeniu kapitału zakładowego spółki oraz o pierwszeństwie i proporcjach objęcia nowych udziałów przez dotychczasowych wspólników,

co niewątpliwie wykraczało poza określony w zaproszeniu porządek obrad. Oznaczenie według art. 238 § 2 zd. 2 k.s.h. szczegółowego porządku obrad zgromadzenia wspólników spółki z o.o. dopuszcza jego zwięzłe sformułowanie i nie wymaga wskazywania brzmienia planowanych uchwał, sprzeciwia się jednak czynić to ogólnikowo oraz tak niedokładnie, że wprowadza wspólników w błąd (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 14 maja 2009 r., I CSK 406/08). Wynika z tego, że pozwana spółka nie musiała wskazywać w zaproszeniu pełnej treści uchwały, ale mogła co najmniej wskazać, że zakresem obrad objęte będzie także podwyższenie kapitału zakładowego przez zmianę umowy spółki. Powołanie się natomiast jedynie na zmianę umowy w zakresie wysokości kapitału zakładowego spółki stanowiło wprowadzenie wspólnika w błąd.

Sąd Okręgowy w zakresie rozstrzygnięcia o kosztach procesu nie znalazł podstaw do zastosowania art. 101 k.p.c. Stwierdzenie nieważności uchwały wywołuje dalej idące skutki niż jej uchylenie, ponieważ uchylenie powoduje wyeliminowanie uchwały ze skutkiem od daty uchylecia (ex nunc), natomiast stwierdzenie nieważności uchwały wywołuje skutki od chwili jej podjęcia (ex tunc). Skoro zatem uchwały podjęte zostały z naruszeniem prawa, to niewątpliwie były nieważne od chwili ich podjęcia. W konsekwencji, skutki nieważności uchwał spowodowały następczą niemożliwość ich uchylenia.

Apelację od tego wyroku wniosła pozwana spółka, zaskarżając wyrok w całości i zarzucając temu orzeczeniu naruszenie:

- art. 233 § 1 k.p.c. przez dokonanie dowolnej oceny zgromadzonych dowodów i pominięcie wynikających z nich okoliczności, a w konsekwencji dokonanie na podstawie zgromadzonych dowodów ustaleń faktycznych, które z nich nie wynikały i są sprzeczne z zasadami logiki oraz doświadczenia życiowego, tj.: (1) oczywiście niezasadne uznanie, że treść zaproszenia na zgromadzenie wspólników z 2 marca 2017 r. nie wskazywała, iż porządek obrad obejmuje podwyższenie kapitału zakładowego przez zmianę umowy, a w konsekwencji naruszenie prawa materialnego w postaci art. 238 § 2 k.s.h. oraz 239 § 1 k.s.h., (2) pominięcie okoliczności mających istotny wpływ na ustalenia dotyczące postawy i motywacji stron w niniejszym sporze, w tym w szczególności w zakresie przesłanek do zastosowania art. 101 k.p.c.;

- art. 217 § 2 i 3 k.p.c. przez pominięcie powołanych przez stronę pozwaną dowodów, bez wydania w tym zakresie postanowienia;

- art. 328 § 2 k.p.c. przez niedostateczne wyjaśnienie w uzasadnieniu wyroku podstawy faktycznej rozstrzygnięcia i niewskazanie przez Sąd Okręgowy, dlaczego oparł się jedynie na części dowodów a pozostałym z nich odmówił wiarygodności i mocy dowodowej i odmówił ich dopuszczenia;

- art. 252 § 1 k.s.h. w zw. z art. 238 § 1 k.s.h. przez jego błędną wykładnię i uznanie, że uchybienie formalne niemające wpływu na treść uchwał, to jest niedochowanie dwutygodniowego terminu na zwołanie zgromadzenia wspólników z art. 238 § 1 k.s.h. może stanowić skuteczną podstawę do stwierdzenia ich nieważności;

- art. 249 § 1 k.s.h. w zw. z art. 252 § 1 k.s.h. oraz art. 254 § 2 k.s.h. przez ich błędną wykładnię i nieuzasadnione przyjęcie, że w każdym wypadku uchylenie uchwały wspólników spółki kapitałowej ma skutek na przyszłość (ex nunc) oraz jednocześnie zaniechanie zbadania skutku prawnego aktu uchylenia uchwał przez wspólników pozwanej;

- art. 246 § 3 k.s.h. przez jego błędną wykładnię i nieuzasadnione przyjęcie, że uchwała wprowadzająca dodatkowe przesłanki przymusowego umorzenia udziałów oraz termin na opłacenie nowo objętych udziałów w kapitale zakładowym pozwanej spółki prowadzi do uszczuplenia praw udziałowych wspólników, w związku z czym do jej podjęcia wymagana była zgoda wszystkich wspólników;

- art. 211 § 1 k.s.h. przez jego błędne zastosowanie do powoda będącego wspólnikiem spółki, podczas gdy przepis ten dotyczy stosunków wyłącznie pomiędzy spółką a członkiem zarządu i nie ma zastosowania do wspólników;

- art. 238 § 2 k.s.h. przez jego błędną wykładnię i nieuzasadnione przyjęcie, że umieszczenie pełnej treści proponowanej do podjęcia uchwały w zaproszeniu na zgromadzenie nie zawiera istotnych elementów treści proponowanych zmian i skutkuje wadliwością zaproszenia;
- art. 239 § 1 k.s.h. przez jego błędne zastosowanie w odniesieniu do uchwały, która była objęta porządkiem obrad, ponieważ zamiar jej podjęcia został wskazany w zaproszeniu na zgromadzenie wspólników;
- art. 101 k.p.c. przez jego niezastosowanie.

W konsekwencji, pozwany wniósł o zmianę wyroku przez oddalenie powództwa w całości oraz obciążenie powoda kosztami procesu, ewentualnie o uchylenie wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania.

Sąd Apelacyjny ustalił i zważył, co następuje:

Apelacja pozwanego jest zasadna, chociaż nie wszystkie podniesione w niej zarzuty są trafne.

Sąd Apelacyjny podziela ustalenia faktyczne Sądu Okręgowego opisane w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku i przyjmuje je za własne. Stan faktyczny w niniejszej sprawie – w zakresie istotnym dla rozstrzygnięcia – nie jest zresztą sporny. Nie można się jednak zgodzić z wywodami Sądu pierwszej instancji dotyczącymi nieważności zaskarżonych uchwał.

W pierwszej kolejności Sąd Apelacyjny wyjaśnia, że uznanie powództwa przed Sądem Okręgowym, nie pozbawia pozwanego możliwości wniesienia apelacji. Co prawda, zgodnie z art. 213 § 2 k.p.c. sąd jest związany uznaniem powództwa, chyba że uznanie jest sprzeczne z prawem lub zasadami współzycia społecznego albo zmierza do obejścia prawa, ale uznanie – jak każda czynność procesowa – jest odwoławalne. Pozwany w apelacji odwołał uznanie powództwa, co skutkuje koniecznością zbadania zasadności roszczeń powoda.

Chybiony jest zarzut naruszenia art. 328 § 2 k.p.c. Według Sądu Apelacyjnego, uzasadnienie zaskarżonego wyroku zawiera wszystkie niezbędne elementy i poddaje się kontroli instancyjnej.

Rację ma Sąd pierwszej instancji, że w wypadku obu uchwał zawiadomienie o zgromadzeniu było wadliwe, z uwagi na niezachowanie terminu określonego w art. 238 § 1 k.s.h. (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 8 lutego 2008 r., I CSK 399/07). Tej okoliczności pozwany nie kwestionuje. Stosownie do art. 252 § 1 k.s.h. w zw. z art. 250 pkt 4 k.s.h. prawo do wytoczenia przeciwko spółce powództwa o stwierdzenie nieważności uchwały wspólników sprzecznej z ustawą przysługuje m.in. wspólnikowi, który nie był obecny na zgromadzeniu, w przypadku wadliwego zwołania zgromadzenia wspólników lub też powzięcia uchwały w sprawie nieobjętej porządkiem obrad. Powód ma więc niewątpliwie legitymację do wytoczenia powództwa o stwierdzenie nieważności zaskarżonych uchwał.

Sąd Okręgowy upatruje nieważności uchwały z dnia 24 lutego 2017 r. w: (1) naruszeniu terminu zawiadomienia o zgromadzeniu, określonego w art. 238 § 1 k.s.h., (2) uszczupleniu praw udziałowych powoda, do czego potrzebna jest zgoda wszystkich wspólników (art. 246 § 3 k.s.h.) przez: (a) rozszerzenie przesłanek przymusowego umorzenia udziałów o zajmowanie się przez wspólnika bez zgody spółki interesami konkurencyjnymi, (b) wprowadzenie obowiązku opłacenia bądź wniesienia wkładu niepieniężnego w terminie miesiąca od daty złożenia w formie aktu notarialnego oświadczenia o objęciu udziałów pod rygorem uznania oświadczenia o objęciu tych udziałów za bezskuteczne i utraty roszczenia o ich objęcie, (3) naruszeniu art. 211 k.s.h. przez wprowadzenie wobec wspólników ograniczeń w zakresie działalności konkurencyjnej, dalej idących niż ograniczenia przewidziane przez ustawodawcę w stosunku do członków zarządu.

Sąd Apelacyjny zwraca uwagę, na konieczność odróżnienia uchybień dotyczących treści uchwały (uchybień materialne) od uchybień, odnoszących się do sposobu zwoływania i obradowania zgromadzenia wspólników oraz trybu podejmowania uchwał (uchybień formalne) (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 19 grudnia 2013 r., II CSK 176/13). Uchybień formalne (w przeciwieństwie do materialnych) mogą stanowić przyczynę nieważności uchwał

wspólników spółki z o.o. tylko wtedy, gdy mogły mieć wpływ na treść uchwały (wyroki Sądu Najwyższego: z dnia 5 lipca 2007 r., II CSK 163/07, z dnia 19 września 2007 r., II CSK 165/07, z dnia 24 czerwca 2009 r., I CSK 510/08, z dnia 9 września 2010 r., I CSK 530/09). Uchybienie może mieć wpływ na treść uchwały wtedy, gdy w razie jego niepełnienia jest możliwe, że uchwała o danej treści nie zostałaby podjęta.

Według Sądu Apelacyjnego, zawiadomienie powoda o terminie zgromadzenia z naruszeniem terminu określonego w art. 238 § 1 k.s.h. nie mogło mieć wpływu na treść uchwały. Na zgromadzeniu było reprezentowane 3/4 kapitału zakładowego, a za zaskarżoną uchwałą głosowali wszyscy obecni wspólnicy. Oznacza to, że obecność powoda na zgromadzeniu nie mogła wpłynąć na wynik głosowania w taki sposób, aby kwestionowana uchwała nie została podjęta lub miała inną treść. Z tego względu uchybienie art. 238 § 1 k.s.h. przy zwoływaniu zgromadzenia wspólników na dzień 24 lutego 2017 r. nie rzutowało na podjęcie zaskarżonej uchwały, ani na jej treść. Uchwała nie jest z tej przyczyny nieważna.

Stosownie do art. 246 § 3 k.s.h. uchwała dotycząca zmiany umowy spółki, zwiększająca świadczenia wspólników lub uszczuplająca prawa udziałowe bądź prawa przyznane osobiście poszczególnym wspólnikom, wymaga zgody wszystkich wspólników, których dotyczy. Sąd Okręgowy uznał, że uchwała z dnia 24 lutego 2017 r. jest nieważna, ponieważ uszczupla prawa udziałowe powoda, a została podjęta bez jego zgody. Sąd Apelacyjny nie podziela tego stanowiska.

O uszczuplaniu praw udziałowych wspólnika w rozumieniu art. 246 § 3 k.s.h. można mówić w przypadku prawa przysługującego indywidualnie każdemu wspólnikowi w związku z posiadaniem udziałem (zob. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 13 czerwca 2013 r., IV CSK 694/12). Chodzi o wszystkie uprawnienia wspólników, majątkowe lub organizacyjne, przysługujące im z mocy ustawy lub umowy spółki w takim samym zakresie. Są to zarówno prawa przysługujące każdemu wspólnikowi (np. prawo do udziału w zysku) oraz prawa wynikające z udziałów uprzywilejowanych, np. co do głosu przyznane zgodne z art. 174 k.s.h.

Zdaniem Sądu Apelacyjnego, rozszerzenie przesłanek przymusowego umorzenia udziałów o zajmowanie się przez wspólnika bez zgody spółki interesami konkurencyjnymi, nie stanowi „uszczuplenia praw udziałowych” powoda. Ograniczenie wprowadzone uchwałą dotyczy wszystkich wspólników w tym samym stopniu. Nie różnicuje więc uprawnień wspólników, ani nie pozbawia powoda przysługującego mu indywidualnie przywileju. Co więcej, nie sposób uznać, że swoiste „prawo do prowadzenia działalności konkurencyjnej”, które sporna uchwała ogranicza, jest związane z posiadaniem udziałów w spółce z o.o. (...) wynika z ustawy, ani z umowy spółki. Według Sądu Apelacyjnego, nie jest „prawem udziałowym” w rozumieniu art. 246 § 3 k.s.h.

Można oczywiście rozważyć, czy nie istniałyby podstawy do uchylenia uchwały, ale dla stwierdzenia nieważności uchwały, przesłanki wskazane w art. 249 § 1 k.s.h. nie mają znaczenia.

To samo dotyczy wprowadzenia obowiązku opłacenia bądź wniesienia wkładu niepieniężnego w terminie miesiąca od daty złożenia w formie aktu notarialnego oświadczenia o objęciu udziałów pod rygorem uznania oświadczenia o objęciu tych udziałów za bezskuteczne i utraty roszczenia o ich objęcie. Rację ma Sąd Okręgowy, że przepisy k.s.h. nie określają chwili, do kiedy wspólnik powinien pokryć udział (udziały) w podwyższonym kapitale zakładowym. Nie oznacza to jednak, iż określenie takiego terminu w zaskarżonej uchwale uszczupliło prawa udziałowe powoda.

Zgodnie z art. 258 § 1 zd. 1 k.s.h. jeżeli umowa spółki lub uchwała o podwyższeniu kapitału nie stanowi inaczej, dotychczasowi wspólnicy mają prawo pierwszeństwa do objęcia nowych udziałów w podwyższonym kapitale zakładowym w stosunku do swoich dotychczasowych udziałów. Zatem w braku odmiennych uregulowań umownych lub zawartych w uchwale o podwyższeniu kapitału, dotychczasowe proporcje udziałowe w spółce (np. ten sam rozkład siły głosów pomiędzy wspólnikami) zostają zachowane.

Przepisy k.s.h. nie określają terminu, w którym zarząd powinien wezwać wspólników do objęcia udziałów w podwyższonym kapitale zakładowym. Według Sądu Apelacyjnego, wezwanie wspólników powinno nastąpić niezwłocznie po podjęciu uchwały o podwyższeniu kapitału zakładowego. Zgodnie bowiem z art. 169 § 1 k.s.h. w zw.

z art. 256 § 3 k.s.h. jeżeli zmiana umowy spółki w zakresie podwyższenia kapitału zakładowego nie została zgłoszona do sądu rejestrowego w terminie 6 miesięcy od dnia podjęcia uchwały, to uchwała ta „ulega rozwiązaniu”.

Nadto, stosownie do art. 262 § 2 pkt 3 k.s.h. do zgłoszenia podwyższenia kapitału zakładowego należy dołączyć oświadczenie wszystkich członków zarządu, że wkłady na podwyższony kapitał zakładowy zostały w całości wniesione. Tym samym, procedura podwyższenia kapitału zakładowego powinna zostać tak przeprowadzona, aby możliwe było zgłoszenie podwyższenia kapitału w terminie określonym w art. 169 § 1 k.s.h. w zw. z art. 256 § 3 k.s.h. Tym samym, określenie w uchwale o zmianie umowy spółki takiego samego dla wszystkich wspólników terminu na objęcie udziałów w podwyższonym kapitale zakładowym nie prowadzi do „uszczerpcenia praw udziałowych” powoda.

Poza tym Sąd Apelacyjny podziela pogląd, że uchwała o podwyższeniu kapitału zakładowego daje wspólnikowi uprawnienie do objęcia udziałów w podwyższonym kapitale, nie nakłada na niego obowiązku świadczenia. Skutkiem takiej uchwały nie jest również uszczerpcenie praw udziałowych wspólnika, co najwyżej może on polepszyć swoją sytuację (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 3 grudnia 2008 r., V CSK 283/08).

Chybione jest też odwołanie się przez Sąd Okręgowy dla uzasadnienia nieważności uchwały z dnia 24 lutego 2017 r. do treści art. 211 k.s.h. Według Sądu Apelacyjnego wprowadzenie wobec wspólników ograniczeń w zakresie działalności konkurencyjnej, dalej idących niż ograniczenia przewidziane przez ustawodawcę w stosunku do członków zarządu, nie jest sprzeczne z prawem. Ograniczenia nałożone na członków zarządu w art. 211 k.s.h. nie wykluczają możliwości nałożenia dalej idących ograniczeń na wspólników w umowie spółki. Z całą pewnością treść art. 211 k.s.h. takich postanowień umowy spółki nie wyklucza.

Z kolei, w ocenie Sądu pierwszej instancji, nieważność uchwały z dnia 16 marca 2017 r. wynika z: (1) podjęcia jej z naruszeniem wymogów formalnych związanych ze zwołaniem zgromadzenia określonych w art. 238 § 1 k.s.h., (2) naruszenia art. 238 § 2 k.s.h. oraz art. 239 § 1 k.s.h., tj. podjęcia uchwały w przedmiocie nieobjętym porządkiem obrad.

Sąd Apelacyjny ponownie stwierdza, że zawiadomienie powoda o terminie zgromadzenia z naruszeniem terminu określonego w art. 238 § 1 k.s.h. nie mogło mieć wpływu na treść uchwały. Na zgromadzeniu było reprezentowane 3/4 kapitału zakładowego, a za zaskarżoną uchwałą głosowali wszyscy obecni wspólnicy. Oznacza to, że obecność powoda na zgromadzeniu nie mogła wpłynąć na wynik głosowania w taki sposób, aby kwestionowana uchwała nie została podjęta lub miała inną treść. Z tego względu uchybienie art. 238 § 1 k.s.h. przy zwoływaniu zgromadzenia wspólników na dzień 16 marca 2017 r. nie rzutowało na podjęcie zaskarżonej uchwały, ani na jej treść.

W okolicznościach niniejszej sprawy uchybienie art. 238 § 1 k.s.h. nie daje podstaw do stwierdzenia nieważności zaskarżonej uchwały z dnia 16 marca 2017 r.

Stosownie do art. 239 § 1 k.s.h. w sprawach nieobjętych porządkiem obrad nie można powziąć uchwały, chyba że cały kapitał zakładowy jest reprezentowany na zgromadzeniu, a nikt z obecnych nie zgłosił sprzeciwu dotyczącego powzięcia uchwały.

W zaproszeniu na zgromadzenie wskazano ogólny obrządek obrad, obejmujący m.in. podjęcie uchwały w sprawie zmiany umowy spółki oraz przyjęcia tekstu jednolitego umowy spółki. Porządek obrad przewidywał głosowanie nad uchwałą zmieniającą umowę spółki w zakresie podwyższenia kapitału zakładowego. Innymi słowy, powód wiedział o tym, że na planowanym zgromadzeniu zaplanowane jest podjęcie uchwały, której skutkiem będzie podwyższenie kapitału zakładowego spółki, co wywoła też konsekwencje przewidziane m.in. w art. 258 § 1 k.s.h. Z tego względu nie sposób przyjąć, że zaskarżona uchwała została podjęta w przedmiocie nieobjętym porządkiem obrad, a powód został wprowadzony w błąd.

Nie ma podstaw do stwierdzenia nieważności uchwały z dnia 16 marca 2017 r. także i z tej przyczyny.

Powództwo o stwierdzenie nieważności zaskarżonych uchwał nie jest więc zasadne i podlegało oddaleniu. Sąd Apelacyjny wyjaśnia przy tym, że zgodnie z art. 252 § 1 zd. 2 k.s.h. w sprawie o stwierdzenie nieważności uchwały nie

stosuje się przepisu art. 189 k.p.c. Zasadność takiego powództwa nie jest uzależniona od istnienia interesu prawnego. W konsekwencji, fakt uchylecia zaskarżonych uchwał, nie rzutował na zasadność powództwa o stwierdzenie ich nieważności. W szczególności ze względu na to, że wyrok stwierdzający nieważność uchwały ma co prawda charakter konstytutywny, ale wywołuje skutki ex tunc (uchwała składu 7 sędziów Sądu Najwyższego z dnia 18 września 2013 r., III CZP 13/13).

Okoliczności ta ma jednak kluczowe znaczenie dla rozstrzygnięcia w przedmiocie żądania ewentualnego, tj. żądania uchylecia uchwał. Według Sądu Apelacyjnego, uchylene kwestionowanych uchwał przez współników wyklucza możliwość ich uchylene na podstawie art. 249 § 1 k.s.h. Najprościej rzecz ujmując, nie jest możliwe uchylene uchwały już uchylonej. Również zatem w zakresie żądania ewentualnego powództwo podlegało oddaleniu, jako bezzasadne.

Dlatego też, Sąd Apelacyjny na podstawie art. 386 § 1 k.p.c. zmienił zaskarżony wyrok w ten sposób, że w oparciu o art. 249 § 1 k.s.h. oraz art. 252 § 1 k.s.h. w punkcie pierwszym oddalił powództwo o stwierdzenie nieważności uchwały współników nr 1 z dnia 24 lutego 2017 r. oraz o uchylene tej uchwały; a w punkcie drugim oddalił powództwo o stwierdzenie nieważności uchwały współników nr 1 z dnia 16 marca 2017 r. oraz o uchylene tej uchwały. Jednocześnie, Sąd Apelacyjny na podstawie art. 355 § 1 k.p.c. w zw. z art. 391 § 1 k.p.c. umorzył postępowanie apelacyjne w pozostałej części, tj. w zakresie punktu trzeciego zaskarżonego wyroku, który został uchylony postanowieniem Sąd Okręgowego z dnia 21 listopada 2017 r.

Nadto, Sąd Apelacyjny na podstawie art. 98 § 1 i 3 k.p.c. w zw. z art. 99 k.p.c. w zw. z art. 391 § 1 k.p.c. oraz § 10 ust. 1 pkt 2 w zw. z § 8 ust. 1 pkt 22 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (t.j. Dz.U. z 2018 r., poz. 265) zasądził od powoda na pozwanej spółki kwotę 5620 zł tytułem zwrotu kosztów postępowania apelacyjnego.

Wobec powyższego Sąd Apelacyjny orzekł, jak w sentencji.